

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI
POŚWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGĘBIA DĄBROWSKIEGO.

REDAKCJA Częstochowa, II Aleja № 38, telefon № 50,

ADMINISTRACJA Częstochowa, II Aleja № 38.

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie 4-ej. Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 8—9 wieczorem.

II Aleja № 19, w TEATRZE MIEJSCOWYM
Pierwszy w Częstochowie

„TEATR PARYSKI”

Od soboty 3 do wtorku 6 Grudnia r. b. (włącznie)

Wajpiękniejsze pałace i pomniki we Włoszech (natura w kolorach) **Trudności płatnicze** (bard. kom.) **Wadim** (dr m.)
Na scenie **Błażek opętany** Krotoch. w 1 akcie ze śpiew. przez Wł. L. Anczyca. Reż. Śmiałowski.
Chwywanie grzechotników (bardzo zajmująca natura) **Kajtuś w kinematografie** (bardzo kom.)
NAD PROGRAM: Pogrzeb hr. Tolstoja (zdjęc. br. Pathe) **Anons!** W poniedz. t.j. 5 Grudn. dodany będzie bard. zajmuj obraz.
Zmiana programu dwa razy w tygodniu. * Ceny miejsc zwykłe. * Szczegóły w programach i afiszach. * Uwaga: Sala teatru ogrzana

2-ga Aleja **TEATR „ODEON”** W. Krzemińskiego
№ 43. (Najstarszy w Królestwie)

Od Soboty 3 do Wtorku 6 Grudnia (włącznie) Nowy artystyczny program:

WADIM (sceny dramatyczne podług powieści LER-MONTOWA, w wykon. wybitn. art. Moskwy). **Cyklisci wojskowi** (zdjęcia z natury)
MONTOVA w wykon. wybitn. art. Moskwy). **Pełermo** (widoki z natury w kolorach)
UKARANY—wzponach tancerki (dramat) **Chłopiec i Istawiec** (komedynie)
Kubuś między młotem i kowadłem (kom.)

Na scenie: tylko do środy Występy p. **Edval France** z jego wyjątkowej tresury
małą Antol i pieskiem Murzą.

— — — Ceny miejsc zwykłe. — — — Szczegóły w programach i afiszach. — — —

Na gwiazdkę Najprzyjemniejszą niespodzianką
jest fotografia 2137

Zamówienia przyjmuje codziennie Zakład Artystyczno-Fotograficzny
Wacława Wesółowskiego
w Częstochowie, róg II Aleji i Teatralnej 26

Antoni EGER KSIĘGARNIA w Częstochowie
Aleja I Nr. 14 (Hotel Victoria)

Nadeszły już książki gwiazdkowe dla dzieci i młodzieży i są do nabycia w
księgarni ANTONIEGO EGERA Aleja I № 14 (Hotel Victoria).
Za obejrzenie nic się nie płaci.

ZAWIADOMIENIE
RESTAURACJA Wacława ŚWIDERSKIEGO

Aleja II Nr. 26, róg Teatralnej. Telefon 132. — 1-sze piętro.
Wydaje każdodziennie Obiady od godz. 12ej do 4-tej po 40 kop. W Niedzielę
flaki po 20 kop., piwo Strzyckie z beczki.
wieczorem codziennie koncert
INTERNATIONAL pod dyrekcją Jana Małeczka.
Z szacunkiem W. Świdorski.

Pijcie znakomite
PIWO z browaru Franc. BRAULIŃSKIEGO
w Piotrkowie.

Nagrodzone złotym medalem na wystawie w Częstochowie
skład: **J. PŁOMIŃSKI**
w Częstochowie, Teatralna 8. Telef. Nr. 33.
Sprzedaż wszędzie.

100,000 Franków

wypłace temu; ktoby dowiódł, że wino szampańskie marki „LOUIS DE BARY“ nie jest
oryginalne francuzkie.
Względna taniosc wpływa jedynie z oszczedności na cie przy importowaniu wina tego
z beczkach. Hr. LOUIS DE BARY, Reims, rue Lesage 17. Skład w Warszawie ul. Tamka Nr. 4.

RYDZEWSKI i S-ka
BIURO TECHNICZNE
W CZĘSTOCHOWIE.

Telef. Nr. 1.

KTO MA ZIMNE I WILGOTNE MIESZKANIE
NIECH WSTAWI DO PIECA APARAT

„Wulkan”

50 procent oszczędności opatu.

PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD ARTYSTYCZNY RZEŹBIARSKO-KAMIENIARSKI i SZTUKATORSKI

Częstochowa, III Aleja, dom własny

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

Ekzystuje od 1887 r. Telefon 260.

WYKONYWA RZEŹBY POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE I KOŚCIELNE.
Fabryka posadzki cementowej na choda ił i stopni mozaikowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu.
CENY NAJPRZYSTĘPNIJSZE.

J. Cholewicki & J. Janowski

Magazyn bławatny Aleja II 23. Telefon № 349.

Na gwiazdkę!! Poleca wszelkie artykuły w zakres brzozy bławatnej wchodzące jako najpraktyczniejsze i najpożądane upominki gwiazdkowe.

Wielki wybór: wełn, flanel, kortów, barchanów i t. p. w cenie wyjątkowo niskiej. Chustki wełniane, pledy, firanki, kapy na łóżka, oraz biały towar jako to: płótna, półpłótna, madapolamy, silesię, chustki do nosa, stołowa bielizna. **Ceny stałe.**

Po zastosowaniu w fabrykacyi i technice piwowarskiej najnowszych urządzeń i ulepszeń poleca

Browar K. SZWEDE w Częstochowie

Telefon № 171.

TRWAŁE I NIEZRÓWNANE
w SMAKU

Piwo Bawarskie, Piwo Pilzeńskie (jasne), Piwo „Fenix” (ciemne).

Sprzedaż we wszystkich handlach kolonialnych, restauracyach i piwiarniach.

Wobec ustawicznych naśladownictw etykiet butelkowych przez okoliczne browary konkurencyjne uprasza sie Szanownych Odbiorców o zwracanie baczej uwagi na markę fabryczną, umieszczoną na etykietce i wypaloną na korku. 2154-31-1

ś. p.

z ŻYKWIŃSKICH

Władystawa Jelińska

Opatrzona św. Sakramentami w długich i ciężkich cierpieniach zasnąta w Bogu d. 2 Grudnia 1910 r., przeżywszy lat 30.

Ekspozycja zwłok s domu Nr. 77 przy ulicy Ogrodowej do kościoła św. Rodziny odbędzie się w niedzielę d. 4 Grudnia o godz. 4-jej popoł., a dnia następnego po żałobnym nabożeństwie w tymże kościele o godz. 9 rano pogrzeb na cmentarz św. Zygmunta. Na smutne to obrzędy zapraszają krewnych przyjaciół i znajomych pozostałych w głębokim smutku Rodzice, Mąż, Dzieci i Rodzina.

Jutro w Niedzielę, dnia 4 Grudnia r. b. o godz. 10 i pół rano, jako w pierwszą bolesną rocznicę zgonu ś. p.

Ksawery Marji Michalskiej

odbędzie się w kościele Imienia Marji nabożeństwo żałobne za spokój Jej duszy, na które zapraszają znajomych Rodzice i Rodzeństwo.

KALENDARZE

NA 1911 ROK

w Drukarni F. D. WILKOSZEWSKIEGO w Częstochowie II Aleja, Nr. 38.

Dr. BEM

ul. Św. Barbary Nr. 2 w Częstochowie przyjmuje od 8 do 9^{1/2} rano i od 3 do 5 po południu. Choroby wewnętrzne, dzieci i weneryczne. 1378

LECZNICA

chorób zębów i jamy ustnej

M. PUCHALSKIEGO

w Częstochowie III aleja, 57 wprost kościoła po Marjawił. Zarządzający lekarz d-ta **B. MUSZYŃSKI** przyjmuje codziennie od 9 rano do 8 wieczór

Drukarnia

F. D. Wilkoszewskiego

wykonywa wszelkie

druki

II-ga Aleja № 38.

93)

Bez rozwodu.

Powieść z angielskiego

w przekładzie bar. Z. Hartinghowej.

— Jesteś marzycielką moja Ello! — 2 udaną pogardą przerwała Celina. — Czyż godzi się taki gwałt zadawać naturalnym popędem swego serca i zmuszać się do kochania swoich wrogów? Czy nie dość jest im przebaczać? — Chciałoby ci się być świętą lub aniołem! Gotowaś dlatego zostać igraszką tej zalotnicy, i pocieszać się tem, że tą pokorą zbawisz swoją duszę. Widocznie chcesz odegrać rolę litościwej Samarytanki względem Leonji...

— Nie wiedziałam, że jesteś tak surowa, Cesiu. Powiedziałam ci, jakie są uczucia moje względem niej, i nie mogę ich odmienić... lecz nie jestem ani świętą, ani aniołem, ani hypokrytką.

Ostatnie słowa wymówiła cicho, a tży nadbiegły do jej oczu.

— O! Ello, sprawiłam ci przykrość. Daruj mi! — zawołała pani Verulam, ścisnąc ją ze skrucza.

— To nic — uśmiechnęła się młoda kobieta, ocierając oczy. — Ot mówmy lepiej o czem innym: o sir Jerzym na przykład. Zauważyłam, że siedzieliście długo, we dwoje za portjere, w framu-

de okna, ale nie wiem co z tego wynika...

— Wynikło to, że go wyłajałam porządnie. Ach! — dodała zniecierpliwiona — niema chyba większego nudziarza pod słońcem.

— A jednak ten nudziarz jest najzaciewnszym człowiekiem w świecie, kocha cię z całego serca, a co więcej... zdaje mi się, że i ty go kochasz... No! przynajmniej Cesi! — to mówiąc przybliżając, zwróciła ku sobie obiema rękami twarz młodej wdowy, tak, że różowe płomienie ogniska oświeciły ją w pełni.

— Co ci się śni, dziecko! — z gorącym oburzeniem zaprotestowała Celina. — Ot, bujny wymysł twojej wyobraźni! — Przyznam ci się jednak w zaufaniu, że ten człowiek przedstawia dla mnie dziwną zagadkę. Czy go lubię, czy mnie on nudzi, czy bawi? czy pragnę widzieć go na łonie Abrahama, czy też śmiereć jego byłaby dla mnie klęską? Nic nie wiem! Są to pytania, które zadają sobie w duchu i nie mogę ich rozstrzygnąć ani na tę ani na ową stronę. To jedno pewna — dodała uśmiechając się z własnej swojej niekonsekwencji — że kiedy go nie mam pod ręką, to mi czegoś okropnie brakuje! Wyłumacz że mi, jak się to dzieje! — bo niechże się znowu zjawi niespodzianie — to mnie wszystkie złości porwą na niegól!

— Jest to istotnie stan ducha niezrozumiały. Ale wiesz co? — sir Jerzy najlepszy sam da ci klucz do tej zagadki. Pozwól mu tylko działać — rzekła El-

la tonem najśrodszej prośby.

— Widzę, że już i ciebie potrafił zjednać dla swojej sprawy. Dobrego sobie wybrał adwokata! — rozśmiała się Celina, składając czoły pocałunek na białem, pochylonem ku niej czole. — Uspokój się! — będzie mógł działać, bo zjeżdża do siebie w przyszłym miesiącu.

— To nic nie znaczy. Tyle razy już przecie gościł u siebie

— Tak mówisz, piękna prorokini? Ale kto to wiel Czas działa cuda. Zobaczymy co ten miesiąc przyniesie zmianowych!

W teje chwili kroki rozchodzących się do swoich pokoi mężczyzn, rozległy się na schodach. Geraint i Dameron przeszli mimo drzwi; Craven wszedł do przyległej sypialni i zaczął energicznie suwać krzesłami. Potem odgłosy te ucichły i cisza zapanowała w domu.

— Chodź teraz — odezwała się Ella, nadsłuchująca u drzwi. — Możemy śmiało zejść na dół.

Cicho, na palcach, obie młode kobiety zbiegły ze schodów i weszły do pustej jadalnej sali, w której służba pogasiła już światła. Zapalwszy jeden z kinkietów, przysunęły krzesła do stołu i zabrały się z apetytem do resztek strasburskiego pasztetu.

W chwili gdy rozmawiały najweselsiej, popijając starego Burgunda, drzwi otwarły się znieczeka i w progu ukazał się Savage.

XVIII.

Wyglądał bladej i znekany; twarz jego nosiła piętno wielkiego cierpienia. Uśmiech, na który się zdobył, przymuszony był i smutny.

— Myślałam, że już wszyscy śpieli! — zawołała p. Celina, nawpół zrywając się z krzesła.

— Inni, może, ale ja nie — odparł z udaną swobodą. — Cierpię często na bezsenność, ale dziś błogosławie jej, kiedy mi to daje sposobność widzenia pań.

— Najpodrzedniejsza z ludzkich namiętności: głód sprowadził nas tutaj — weselo rzekła pani Verulam — ale wyłumacz mi proszę, co ty tu robisz o tej porze?

Wyglądał nieco zakłopotany i już w myśli układał jakąś wymijającą odpowiedź, gdy nagle w drzwiach ukazała się garderobiana pani Verulam.

— Proszę jasnie pani, list od Sir Jerzego — szepnęła dyskretnie. Polecił, żeby go natychmiast pani oddać.

— To dobrze. Możesz odejść — z powagą odrzekła pani, ale po chwili wysunęła się za nią, zostawiając Ellę samą z Edwardem, wpośród słabo oświetlonej, debowej sali.

— No i cóż cię tu sprowadziło? — ponowila zapytania lady Craven, podchodząc do wskrzeszonego na duży, staroświeckim kominku ognia.

(d. c. n.)

JAN SKALMIERSKI

Biuo Techniczne
w Częstochowie
II Aleja Nr. 22, Telef. Nr. 112.

Urządzenie instalacji oświetlenia elektrycznego i motorów elektrycznych. Wykonywanie planów i kosztorysów. Przerabianie istniejących instalacji w celu osiągnięcia najekonomiczniejszej eksploatacji. Składy materiałów technicznych i elektrotechnicznych. Pasy, Oleje, Lampki, „Sirius“ i inne staniały. **Wyroby gumowe.**

Sprawy robotnicze w Dumie.

Komisja do spraw robotniczych postanowiła zaproponować ogólnemu zebrań Dumy następujące formuły:

W sprawie ubezpieczenia robotników od nieszczęśliwych wypadków:

„Uznając za niezbędne: 1) wniesienie w najbliższej przyszłości przez rząd do uznania ciał prawodawczych projektu prawa o sądach ubezpieczeniowych, bez których odpowiednio zastosowanie projektowanego prawa o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków pod względem obrony interesów stron nie może być uznane za dostatecznie zabezpieczone. 2) pogodzenie w jaknajkrótszym czasie wydanym dla różnych przedsiębiorstw rządowych praw specjalnych o wynagrodzeniu poszwankowanych wskutek nieszczęśliwych wypadków robotników tych przedsiębiorstw—z projektowanym prawem ogólnym o odszkodowaniu robotników, 3) stopniowe w najbliższej przyszłości rozszerzenie koła osób, podlegających obecnie projektowanemu prawu i w szczególności wniesienie do uznania ciał prawodawczych projektu prawa o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków oficjalistów i robotników na kolejach prywatnych. —Duma przechodzi do spraw bieżących”.

W sprawie ubezpieczenia robotników od nieszczęśliwych wypadków:

„Uznając za niezbędne możliwie jaknajwiększe rozszerzenie koła osób, podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu na wypadek choroby ze stopniowym poddaniem mocy tego prawa przedstawiciel i innych rodzajów pracy najmniejszej i złożenie w tym celu przez rząd do uznania Dumy odpowiednich ustaw, —Duma przechodzi do spraw bieżących”.

W sprawie odpoczynku normalnego subiektów handlowych.

„Uważając za niezbędne złożenie w najbliższej przyszłości przez rząd do uznania Dumy odpowiednich ustaw, mających na celu zabezpieczenie niezbędnego odpoczynku, zarówno pracownikom tych przedsiębiorstw handlowych, w których praca przenosi 12 godzin na dobę,—Duma przechodzi do spraw bieżących”.

Do pp. lekarzy prowincjonalnych.

Pierwszy Zjazd lekarzy prowincjonalnych Królestwa Polskiego odbędzie się w Łodzi, w dniach 4 i 5 czerwca 1911 r.

Zjazd został zainicjowany przez Łódzkie Towarzystwo Lekarskie, które w roku przyszłym obchodzi 25-lecie swego istnienia.

Pozwolenia na zjazd udzielono pod warunkiem, by „na miesiąc przed otwarciem zjazdu zakomunikowano władzom gubernjalnym piotrkowskim szczegółowy program odczytów i innych czynności zjazdu”.

Do komitetu organizacyjnego zjazdu powołano towarzystwo lekarskie łódzkie panów: W. Chodźkę, ks. Jasińskiego, W. Jasińskiego, M. Kaufmana, A. Kruschego, J. Maybaum, J. Michalskiego, A. Pańskiego, L. Przedborskiego, S. Sterlinga i H. Trenklera.

Pierwszą czynnością komitetu było rozesłanie do wszystkich towarzystw lekarskich prowincjonalnych następującej odezwy:

„Szanowni kolezdy!

Z okazji 25-lecia istnienia Łódzkiego Towarzystwa Lekarskiego postanowiliśmy urządzić w Łodzi na Zielone Świątki roku 1911-go pierwszy zjazd lekarzy prowincjonalnych Królestwa Polskiego.

Charakter pracy zawodowej i warunki bytowe lekarzy prowincjonalnych stawiają przed nimi szeregi zagadnień, które są obce większości kolegów stołecznych.

Praca zawodowa zdala od wielkich ognisk ruchu narodowego, bez szpitali, lub w szpitalach licho uposażonych, bez pracowni naukowych, bez instytucyj terapeutycznych—zmusza do improwizowania niejako środków i sposobów zastosowania postępow sztuki leczniczej do potrzeb praktyki. Jest tu szereg zagadnień żywotnych, bo zdrowie większości mieszkańców Królestwa mających na widoku, a jednak nieco na u-

boczu od gościńca głównego postępu nauk lekarskich leżących.

Więć takich zagadnień nie roztrząsa się na zjazdach ogólnolekarskich, tymbardziej na zjazdach specjalistów.

Roztrząsane one być mogą na zjeździe lekarzy prowincjonalnych te jedynie sprawy w programie mającym.

Naczelnym tematem zjazdu będzie np. sprawa sposobów podniesienia żywotności tych ognisk naukowych, jakie mamy w postaci szpitali i towarzystw lekarskich prowincjonalnych: od lat paru widzimy tam zamieranie lub nawet zupełny zastój.

Takie i podobne sprawy nie mogą być przedmiotem obrad zjazdów ogólnych; rzadko też na nich zabiera głos lekarz prowincjonalny. W nadmiarze skromności i z istotną szkodą dla przebiegu rozpraw — redukuje on zazwyczaj udział swój do roli jedynie słuchacza.

Inaczej się to ułoży, kiedy on właśnie będzie się czuł gospodarzem, kiedy jego potrzeby będą osiędz rozpraw i dociekają.

Potrzebę takich zjazdów poruszono w Łodzi już w 1889 roku, kiedy w prośpekcie do „Czasopisma lekarskiego” mówiono: o konieczności periodycznego porozumienia się osobistego w kwestiach „zadań dnia powszedniego”; o wartości zjazdów, które „systematyzują zadania naukowe i społeczne” w zakresie potrzeb i możności „pracy lekarskiej na prowincji.

Podjmując pracę organizacji I-go Zjazdu lekarzy prowincjonalnych Królestwa Polskiego, jesteśmy przejęci przekonaniem, że w pracy towarzyszyć nam będą wszyscy kolezdy prowincjonalni; a przedewszystkiem towarzystwa lekarskie.

Dla tego zwracamy się do Szanownych Panów z uprzejmą prośbą o zorganizowanie Podkomitetu zjazdowego—z 3 osób złożonego—kóryby:

- 1) zyskiwał pretenlogentów;
2) zyskiwał członków Zjazdu;
3) był łącznikiem między komitetem organizacyjnym a ogółem lekarzy danej prowincji Królestwa.

W niepełnej nadziei, że Szanowni Panowie przyznają się Swą pracą do powodzenia naszych zamiarów, dziś prosimy najuprzejmiej o możliwie szybkie zakomunikowanie nam nazwisk członków podkomitetu”.

Niech wam bez końca kwitnie wiosna!...

Choć mi tęsknota duszę mroczy,
Choć przez mgieł smutku patrzę oczy,
Choć pękły pieśni mojej krosna—
Wam niech się snuje pieśń radosna,
Niech w sercach sieje się pogoda,
Niech orla ducha lśni swoboda,
Niech z niego zerwie wam okowy,
Niech dzień nadziei utka nowy.
Choć mi tęsknota mroczy duszę,
Choć przez tży na świat patrzeć muszę,
Choć pękły pieśni, mojej krosna—
Niech wam bez końca kwitnie wiosna!

Wł. Jezierski.

Gnaszyn, 27—XI 10 r.

Merry del Val.

Dziennik katolicki „Vaterland” otrzymuje z Rzymu, z autentycznego źródła, szereg informacji w sprawie stanowiska sekretarza stanu w Watykanie, kardynała Merry del Vala.

Według informacji „Vaterlandu” — kardynał Merry del Val cieszy się obecnie, jak i poprzednio, niezmiernie zaufaniem Ojca św. Wszystkie wiadomości prasy liberalnej o zachwianiu stanowiska kardynała sekretarza stanu są zwyczajnymi plotkami. Prawdą jest tylko, że od pewnego czasu kilku starszych kardynałów kuryalnych, między nimi X. kardynał Rampolla—bierze żywszy, aniżeli poprzednio udział w pra-

cach kancelarii sekretarjatu stanu. Nie stanowi to jednak dowodu, aby zaufanie Ojca św. do sekretarza stanu się zmniejszyło, lub by stanowisko jego było zachwiane.

Ow fakt, że kilku starszych kardynałów kuryalnych współpracuje z sekretarzem stanu—należy objaśnić trudnościami, stosunków politycznych Kościoła w pewnych krajach. Trudności wstają i utrudnia się praca dyplomacji papieskiej. By pracy tej podostać, potrzeba współdziałania wytrawnych sił dyplomatycznych.

Napaści prasy liberalnej na kardynała Merry del Val sąłatwo zrozumiałe, gdyż spowodowane zostały jego wytrwale i zreczną polityką na korzyść Kościoła.

Gdyby kardynał Merry del Val rujnował swoją polityką Kościół katolicki—to liberali mieliby interes w utrzymaniu go na stanowisku sekretarza stanu. Ponieważ przeciwnie kardynał Merry del Val prowadzi politykę dla interesów Kościoła pożądaną i korzystną, a szkodzącą liberalom—więć stał się przedmiotem ich napaści, jako polityk dla nich niewygodny.

Lew Tołstoj o kooperacji.

(List do dr. W. Tofoianca).

—00—

Zupełnie słusznie sądzi Pan, że ruch spółdzielczy nie może nie być dla mnie sympatycznym. Chociaż trwam nadal w moich poglądach i nigdy nie przestanę myśleć i mówić, że jedynym radykalnym środkiem na usunięcie istniejącego ładu walki, gwałtu i ucisku większości narodu przez stany uprzywilejowane jest odmówienie religijnych uczuć narodu, nie mogę nie przyznać i tego, że działalność spółdzielcza—zakładanie kooperatywy i udział w nich—jest jedyną działalnością społeczną, której w naszych czasach może oddawać się moralnie, szanując się człowiek, który nie chce być uczestnikiem gwałtu.

Przyznając i to, że kooperacja może ulżyć nędzy ludu robotczego, która w ostatnich czasach doszła do szczytu. Nie myślę jednak tego, aby — jak to sądzą niektórzy — ruch spółdzielczy mógł wzbudzić lub utwierdzić religijny stosunek ludzi do zagadnień żywotnych. Myślę, przeciwnie, że tylko wzrost uczuć religijnych może nadać trwałą i owocną charakter ruchowi spółdzielczemu.

W każdym razie jestem zdania, że w naszych czasach jest to jedna z najlepszych działalności, jakim mogą poświęcić się szukający ujęcia dla swoich sił młodzi ludzie, chcący służyć ludowi; a takich jest bardzo wielu. Gdybym był młodym, zająłbym się tą sprawą; dziś zaś nie rezygnuję z próby uczynienia co będę mógł, wśród naszego, bliższego mi włościąństwa.

Lew Tołstoj.

Charakterystyczna odpowiedź.

—00—

Senat Rządzący otrzymał od ministra spraw wewnętrznych wiele charakterystyczną odpowiedź z powodu skargi na generała — gubernatora warszawskiego. Skargę tę wniósł zamieszkały w Pruszkowie niejaki Abramowicz. Zwrócił się on we wrześniu r. 1907 do gen.-gubern. warszawskiego z prośbą o pozwolenie otwarcia zakładu fotograficznego. Prośba ta jednak nie została uwzględniona, ponieważ Pruszków znajduje się w paśmie fortecym warszawskim. W styczniu roku 1909 Abramowicz ponownie wniósł prośbę i również otrzymał odmowną odpowiedź.

Wobec tego Abramowicz zwrócił się do senatu, i prosił polecić uchylić decyzję gen.-gub. i sprawę całą raz jeszcze rozważyć.

Otóż, z powodu tego postanowienia ministerjum spraw wewnętrznych nadesłało do senatu wyjaśnienie, w którym powiada, że pozwolenia na otwarcie zakładu fotograficznego w Pruszkowie odmówił Abramowiczowi nie gen.-gubern. warszawski, lecz dowódca wojska okręgu warszawskiego, i gen.-gub. warszawski, odmawiając pozwolenia, był tylko wykonawcą rozporządzenia dowódcy wojska okręgu. Ta welce charakterystyczna odpowiedź ministra, jak się dowiaduje „Riecz”, ma być w tych dniach rozważaną w 1-szym departamencie senatu.

Samorząd w Częstochowie.

Wykład dr. K. Polaka, prezesa Warsz. Tow. Hygienicznego na temat prac i zadań rad miejskich w przyszłym samorządzie miejskim, zgromadził doborową publiczność do sali Towarzystwa Hygienicznego.

Dr. Polak najpierw wyjąwił, że ostatni projekt samorządowy, wbrew dawnemu projektowi, zastrzega „udział tylko rad miejskich” w sprawach dotyczących się zdrowia publicznego. Z tego powodu, zaznaczył, że między radą miejską a administracją państwową mogą zdarzać się kolizje i nieporozumienia z powodu tego „udziału” tylko, rad miejskich w sprawach zdrowia.

Następnie dr. K. Polak wskazał za brany na nieodzowną potrzebę lokalnego zaznajamiania ludu, mogących być wybranymi do rad miejskich z tem—co będzie potem stanowiło przedmiot ich kompetencji.—A więc, z tem co obejmuje sprawy wodociągów i kanalizacji; oświetlenia miasta, regulacji ulic, urzędzenia ścieków i t. d. gdyż bez uprzedniego opracowania planu dla rozwoju miasta, przysłałi radni, nie będą mogli dawać twórczej inicjatywy dla zarządu miejskiego.

W dyskusji po wypowiedzeniu się dr. K. Polaka, dr. Marczewski, dr. E. Kohn, inżynier Reklewski i p. Wojciechowski podejmowali kwestię finansowania spodziewanych zarządzeń miejskich co zakończył przemówienie dr. St. Nowaka, prezesa C. T. oddziału Towarzystwa Hygienicznego o potrzebie zorganizowania komisji bądź z lekarzy bądź z innych specjalistów, którzyby już teraz podjęli starania badań wstępnych o racjonalnem a stopniowem urzeczywistnieniu sanitarnych urządzeń w Częstochowie.

Hucznicnie oklaskami podziękowano dr. K. Polakowi za wykład i na tem zebranie ukończono.

Wuj Habakuk.

—x—

Wuj Habakuk był przedsiębiorcą, a którego zarobienie tysiąca dolarów, a tak między śniadaniem a obiadem, było drobnotką. Przez pewien czas specjalnością jego było reklamowanie cudownego środka na porost włosów. Jeździł wielkim wozem z miasta do miasta, gromadził na ulicy tłum i wygłaszał wspólną przemowę:

— „Ladies and gentlemen! Oto nieomylny środek przeciw wyłysieniu. Środek ten zwie się antygalcyzną. Słynny profesor Müller odnalazł receptę w egipskiej piramidzie. Środka tego używali zatem już starzy Egipcjanie. Tem się też tłumaczy, że dawni mieszkańcy Egiptu nie mieli łysin, jak się możecie przekonać na mumiach. Środek ten, moi drodzy, składa się z mieszaniny najdelikatniejszej oliwy krokodylej i sproszkowanej cebulki włosowej. Bo, jak wiecie, włos rośnie z małej cebulki, jak trawa z nasienia. Pięćdziesiąt tysięcy krokodyli zarzyna prof. Müller corocznie, aby zdobyć olej, potrzebny do tego cudownego środka. Należy mieszaninę popostru mocno wetrzeć w łysinę, a wkrótce wyrosną wspaniałe włosy. Środek prof. Mullera jest tak skuteczny, że jego wynalazca został mianowany tajnym nadwornym dostawcą cesarza niemieckiego. Najwybitniejsze osobistości zamawiają sobie u niego włosy.

Tak opowiadał wuj Habakuk. Potem zapytał, czy niema łysogo, któryby zechciał poprobować skuteczności środka. Nie kosztuje nic, ani centa. Wówczas zgłaszał się łysy z prośbą o wysmarowanie mu łba. Habakuk wymował pudło i wciąrał porządną porcję pomady w łysinę. Następnie oświadczył, że po dwóch tygodniach znowu się zjawi i prosił łysogo, aby na tem samem miejscu się stawił. I rzeczywiście, po dwóch tygodniach zjawił się Habakuk. Tysiące ciekawych otaczało go.

— Gdzie łysy? — wołał wuj Habakuk.

— Oto jestem! — odzywał się z tłumy łysy.

I oto, gdy zdjął czapkę, widzieć można było czaszkę, pokrytą młodym, bujnym włosem, wyglądającym jak świeżo skoszona łąka na pagórku. Ludzie dotykali się palcami włosów, by się przekonać, czy to nie pentka. Lecz nie: były to prawdziwe włosy. Zdziwienie było

WZOREM LAT POPRZEDNICH w dniu 10 Grudnia r. b. wydajemy w znacz. ważnym dla Pp. kupców!

ogólne i pudełka z cudownym środkiem znikają w tłumie, jak świeżo upieczone bułki w żółdłkach zgłodniałych dzieci. Ale napróżono czekano no wch włosów. Gdy zaś szukano tego, któremu środek pomógł — oho, szukaj wiatru w polu. Był on agentem wuj Habakuka. Głowa jego była pokryta najbujniejszym włosiem. Ilekroć zbliżali się do jakiegoś miasta, wuj Habakuk goiłi jednym ze swych agentów głowę tak gruntnie, że wyglądała, jak lysina.

W ten sposób robił wuj Habakuk majątek.

Po wielu rozmaitych bussinesach i przygodach, w których wuj Habakuk był to na wozie, to pod wozem, wreszcie zeszedł na psy. Począł bowiem pić i znajdować przyjemność w usuwaniu wszelkiego whiskey, które mu się tylko pod rękę nawinęło. Wkrótce był przesycony alkoholem, jak lampka spirytusowa. Gdy igła nakłut swe ciało i zbliżył płońca zapalke, pojawił się na ciele mały, biały płomyk. Może wam się to wydaje dziwnem, ale tak w istocie było. Czynił ten eksperyment wuj Habakuk niezliczone razy.

Wreszcie zeszedł na marnie i musiał przyjąć gościnę w gabinecie osobiwo-ści, gdzie się pokazywał jako „żywa lampka spirytusowa“. Nakłuiwał sobie mianowicie dwadzieścia otworów w ciele na piersiach, zapalał swój spirytus, przykładał rondelkę na trzech nóżkach i gotował dwa jaja na miękko, które następnie spożywał.

Bussinesem tym byłby się długo utrzymywał. Lecz pewnego wieczora zbliżył się ponadto do płońca pieca i eksplodował z olbrzymim traskiem. Cały dom stanął w płomieniach. Kiedy ogień ugaszono, nie znaleziono ani śladu wuja Habakuka. Czyście o tem nie czytali w amerykańskich dziennikach? B. M.

KRONIKA.

— **Odpust dzisiejszy u św. Barbary.**

Dziś w niedzielę przypada doroczny odpust patronki parafii św. Barbary. Dzisiejsza uroczysta suma z wystawieniem Najświętszego Sakramentu odprawiona będzie o godzinie 11-ej rano; niespóźno zaś również z wystawieniem Najświętszego Sakramentu o godzinie 4-ej po południu.

Oprócz tego w kościele św. Barbary odprawione będą w niedzielę uroczyste odpusty o godz. 7 i 9 rano.

— **Kwesta na kościół św. Rodziny.**

W poniedziałek księża z parafii św. Zygmunta zbierając będą po domach we wszystkich trzech Alejach składki na dalszą budowę kościoła św. Rodziny.

— **Nowa kolej do granicy.**

Obywatel ziemski z kieleckiego p. Szafranski powziął inicjatywę połączenia st. Końskie z Krakowem w linię mniej więcej prostej, przecinającej Kieleckie.

W tych dniach rozpoczęte będą starania o pozwolenia na rozpoczęcie studjów.

— **Plac darmo!**

Obywatle miasta powiatowego Włoszczowy, pragnąc ożywić okolicę i pomódz rozwojowi przemysłowemu miasta ofiarowując darmo pod budowę fabryki plac obszerny, położony w dobrym punkcie w pobliżu kolei Herbsko-Kieleckiej.

— **Powrót z Prus.**

Przybyła partja robotników i rolniczych, która wyjechała na wiosnę do Saksonji. Opowiadali oni, że za cały czas ciężkiej pracy w polu policzono im po marce dziennie, przyczem otrzymywali życie i mieszkanie ogólne w szopie. Oszczędności prawie żadnych nie przywieźli za wyjątkiem perkaliowych sukienek i fartuchów oraz ubrań „caigowych“ które im wyplacano im zarobek ze sklepu właściciela majątku. Na twarzach tych ludzi znać było przepracowanie i rozgoryczenie.

— **Węgiel znów drożeje.**

Największe Towarzystwo kolejni-ego, mianowicie „Sosnowickie“, rozesało zawiadomienie, że od 1 grudnia r. b. ceny wszystkich sortymentów podnosi o 3 kop. na korcu. Powodu podwyżki Tow. nie usprawiedliwia.

— **Co na zboże zagraniczne.**

Podczas dokonywanej obecnie w ministerjum handlu rewizji ogólnej taryfy celnej dla handlu przez granicę europejską, poruszono, między innymi, kwestję należenia cła na przywożone do

Rosji zboże, ze względu na to, że przeważ ten wzmógł się w latach 1907 i 1908.

Ponieważ jednak wzmożenie się tego przywozu uwarunkowane było nieurodzajem i ponieważ już w roku 1909 przywóz znacznie osłabł, przeto ministerjum handlu i przemysłu uważało za niewłaściwe na razie wprowadzać cło na zboże zagraniczne.

— **Handel drzewem.**

Kupcy drzewni z Litwy narzekają obecnie na zbyt silną konkurencję przy zakupach, twierdząc, że z braku solidarności wśród kupców, właściciele lasów kładą sobie płacić wyższe ceny. Na rynkach zagranicznych panuje duże ożywienie. W Królewcu ceny podskoczyły. Poszukiwana jest głównie olszyna i t. p. drzewo papierowe. W Anglii znowu popyt jest duży na budulec i na sosnę.

— **Zaliczenia.**

W dniu wczorajszym wpłynęły i są do zainkasowania na kolei W.W. następujące zaliczenia:

Nr. Nr. zaliczeń pocispesne krajowe: 04669 04683 04695.

Nr. Nr. zaliczeń pocispesne bezpośrednie: 06988 06999 07044 07066.

Nr. Nr. zaliczeń zwyczajnych krajowych: 38767 38843 38851 38869 38905 38915 38917 38934 38944 38955 38992 38999 39022 39034 39062 39069 39070 39088 39095 39107 39108 38109 39129 39130 39133 39135 39120.

Nr. Nr. zaliczeń zwyczajne bezpośrednie: 03625 03883 04717 05202 05264 05350 05545 05586 05713 05885 05988 05990 06036 06125 06177 06196 06199 06200 06230 06290 06319 06324 96343 06344 06433 06451 06457 06453 06473 06494 06503 06504 06508 06562 06575 06583 06593 06642 06648 06658 06668 06670 06675 06697 06768 06803.

Nr. Nr. zaliczeń komunikacji miejscowej zwyczajne: 38435 38518 38800 38839 38856 38002 38910 38965 33976 38977 38982 38985 38988 39003 39007 39008 39034 39061 39066 39080 39082 39083 39085 39087 39089 39096 39098 39099 39102 39106 39112 39139 39145 39147 39161.

Nr. Nr. zaliczeń komunikacji bezpośrednie: 5150 5360 5654 5835 5886 6006 6019 6020 6079 6130 6142 6152 6155 6201 6253 6259 62619 622-6 6312 6315 6320 6321 6325 6329 6442 6352 6359 4437 6441 6445 6460 6479 6507 6516 6574 6582 6666 6643 6785.

— **Wywóz ziemniaków do Francji.**

Do syndykatu rolniczego warszawskiego zwrócił się konsulat francuski w Warszawie, zalecając mu niektóre firmy francuskie, które z powodu nieurodzajów kartofli we Francji, chcą sprowadzać od nas ziemniaki. Tymczasowo żądają próbek wszelkich gatunków, przydatnych do jedzenia.

Importierzy francuscy poszukują głównie gatunku ziemniaków lojowatych. Próbkę już posłano do kilku firm w Paryżu, Lille i innych miast prowincjonalnych. Spodziewana jest wysyłka ziemniaków w duzych partjach.

— **Zdawanie raportów przez kolektorów.**

Dotychczas kolektorzy i subkolektorzy przesyłali zarządowi loterii raporty o sprzedaży biletów przez osoby postronne.

Obecnie Zarząd loterii zażądał, aby kolektorzy osobiście zdawali tego rodzaju raporty.

— **Ułgi dla kolejerzy.**

Ministerjum komunikacji w połowie rb. wprowadziło nowe przepisy o korzysztaniu z biletów bezpłatnych przez pracowników kolejowych. Według tych przepisów prawo do jazdy I klasą mają pracownicy, pobierający więcej niż 3,000 rb. rocznie; prawo do jazdy II klasą mają pracownicy pobierający więcej niż 1,200 rb. rocznie; pobierający mniej niż 1,200 rb. rocznie kolejerze, jeżdżący mają klasą III. Ponieważ w porównaniu z istniejącym stanem zerzy przepisy te znacznie pogarszają przywileje kolejerzy, jeżdżących kolejami, więc ministerjum pozwoliło zarządowi kolei przystąpić pewnym kategoriom pracowników biletu klasy wyższej, niżby się im należało ze względu na pobierane wynagrodzenie. Skorzystały z tego niektóre wydziały kolei Warszawsko Wiedeńskiej; w wydziale mechanicznym wyjednano prawo jazdy klasą II; maszynistom, dyżurnym depa i pomocnikom zawiadowców warsztatów; w wydziale Drogowym dozorcóm itd.

Wydział Ruchu dotychczas jeszcze nie korzysta z ulg innych wydziałom przynależnych.

— **Naprawa dróg bitych.**

W dniu 6 grudnia r. b., w rządzie gubernialnym piotrkowskim odbędzie się licytacja na oddanie na lat 3 reparaacji szos I rzędu. Rozpoczyna się one in minus: za reparaację szos w pow. bezdzińskim od sumy 25,716 rb. 11 kop., w pow. brzezińskim — 19,255 rb. 17 kop. w pow. łaskim — 25,661 rb. 46 kop., w pow. łódzkim — 51,921 rb. 93 kop., w pow. noworadomskim — 37,042 rb 30 k., w pow. piotrkowskim — 31,866 rb. 3 k., w pow. rawskim — 14,986 rb. 52 k. i w pow. częstochowskim — 41,083 rb. 75 k. Do licytacji będą dopuszczeni tylko tacy reflektanci, którzy wprowadzili już podobne roboty.

— **„Informator Częstochowski“.**

Pierwsze większe książkowe wydawnictwo pp. B. Grabowskiego i W. Wojciechowskiego, odbite w „Drukarni Udziałowej“, pod względem zewnętrznym nie przedstawia się świetnie — ale jest to wydawnictwo, obliczone na papiery ludowe, tanie, więc posiada bardzo niebudy czysty, biały i trwały i okładkę nieodnośną mocną. Mimo te braki zewnętrzne, treść i układ tego wydawnictwa, zawierającego Kalendarz na 1911 rok jest przystępna i umiejętnie podana.

Informator, jak sami wydawcy w słowie wstępem mówią, ma spełniać podwójne zadanie; najpierw być popularnym, nie pozabawionym naukowo-rolniczego znaczenia podręcznikiem wraz z kalendarzem dla pątników, a następnie rzetelnym Informatorem o życiu społecznem, o handlu i przemysle naszego miasta i okolicy.

Pod pierwszym względem Informator wyróżnia się swą istotną wartością — jako kalendarz ludowy, — posiada bowiem tyle treściwie ułożonych wiadomości rolniczych, prawnych itd., że każdy drobny gospodarz osiągnie niewątpliwą korzyść z niego jako podręcznika domowego. Osobiście co nas skłania do polecenia tego wydawnictwa, to fakt, że twórca Informatora, nieodzowny dla ludu dział odpowiedzialny o pogodzie, oparł na podstawie obserwacji przyrodniczych, czego dokonał wbrew panującemu zwyczajowi drukowania breni ze stuletniego kalendarza.

Pod względem informacji o życiu społecznem w mieście i okolicy wyróżnia się dział: „Związki i stowarzyszenia“, dobrze napisany, dający naprawdę obraz tego, co robi inteligencja nasza na polu kultury, jak również „Wskazówki dla turysty“ co w Częstochowie się dzieje na polu społecznem.

Natomiast pod względem wiadomości techniczno-handlowych, oprócz alfabetycznego spisu firm i rubryki, gdzie co kupić w Częstochowie, niema nic, coby kupca i przemysłowca pouczyć mogło pod względem zawodowym. Rozumiał to p. W. Wojciechowski doskonale, skoro w o ostatnim słowie, tłumaczy się z tego braku i wspomina, że Częstochowa posiada zgórą 200 fabryczek, opartych na chłopotnictwie. Są to rzeczy tak doniosłe pod względem ekonomiczno-społecznym, że p. W. W. do brze by uczynił, ażeby sprawą „Informatora Częstochowskiego“ zainteresował szczerze sfery, oraz instytucje kulturalno-oswiatowe, jako to: Tow. kupców polskich i inne pokrewne stowarzyszenia.

Naogół biorąc, broszura ta godną jest rozpowszechnienia.

K. M.

— **Z życia rzemieślniczego.**

— **Pogadanka w Stow. Rzem.-Przem.**

Dziś w niedzielę, o godzinie 3-ej po południu w sali Stowarzyszenia przy Alei 13 9, intenz. Płodowski, profesor gimnazjum pana Kościńskiego, wygłosi bardzo zajmujący odczyt na temat: „Woda, jej własności chemiczne i fizyczne, jej znaczenie w przyrodzie oraz zastosowanie w przemyśle.“

— **Zebrań w Stow. Rzem.-Przem. i wybór delegatów na zjazd.**

Dziś w niedzielę po popołudniowej pogadance odbędzie się zebranie majstrów w celu wyboru trzech delegatów na zjazd wszechrosyjski rzemieślników w Petersburgu.

— **Odrożenie przedstawienia w Stow. Rzem.-Przem.**

Zapowiedziane na jutrzejszą niedzielę przedstawienie amatorskie w Stowarzyszeniu Rzem.-Przem. odłożone zostało do przyszłej niedzieli 11 grudnia.

— **Z Rakowa.**

Dziś w niedzielę kółko rzemieślnicze wystawia na scenie znaną sztukę ze śpiewami w 5-ciu aktach Krumłow-

skiego p. t. „Królowa-Przedmieście“ z muzyką W. Powiadowskiego dyrektora „Lutni“ częstochowskiej. Podczas śpiewu i w czasie antraktołów przygrzewać będzie własna orkiestra, pod dyrykcją kapelmajstra p. Lucjana Ksionka, ucznia ś. p. Zygmunta Noskowskiego.

Spodziewać się należy, że sztuka jakkolwiek dość trudna wypadnie pomyślnie. Nie trzeba też wątpić, że publiczność zarówno miejscowa jak i okoliczna, żądna rozrywek, tłumnie przybędzie na to przedstawienie, bo będzie miała możność ubawienia się.

— **Z życia robotniczego.**

— **Św. Barbary w „Wulkanie“.**

Dziś w niedzielę, jak pisaliśmy poprzednio, uroczystość św. Barbary, patronki fabryki „Wulkan“ w Częstochowie.

To że dzisiaj o godzinie 9-ej i pół rano wyruszy z fabryki z orkiestrą i chóragrami procesja do kościoła św. Rodziny na uroczyste nabożeństwo, specjalnie na intencję robotników z tej fabryki zamówione.

— **Pogadanka w „Wiedzy“.**

Zarząd Towarzystwa Szerzenia Wiedzy podaje do wiadomości, że dziś o godz. 4 b. m. o godz. 4-ej po poł. w lokalu T-wa (Teatralna 13) p. W. Wojciechowski wygłosi pogadankę na temat: „Stosunek jednostki do ogółu“.

— **Teatr na Częstochowie.**

Przypominamy, że dziś o godz. 4-ej po południu w sali Towarzystwa Teatralno - Muzycznego przy fabr. „La Czenstochovienne“ odegrana będzie pięć bań dramatyczna ludowa w 5 aktach p. t. „Boruta, diabeł Łęczycki“. Dochód z przedstawienia przeznaczony jest na zakup krzesel do teatru.

— **Teatr w Stowarzyszeniu Robotników Chrześcjan.**

Dziś o godz. 5 i pół po południu w sali Stowarzyszenia Robotników Chrześcjanickich rozpocznie się przedstawienie amatorskie, na którym dana będzie wesoła sztuka ze śpiewami w 6-ciu obrazach p. t. „Szewczyk Warszawski“.

W sympatycznej sali zapewne, jak zawsze będzie pełno.

— **Obrazy górników i hutników.**

Dnia 28 listopada odbyły się w Krakowie obrady delegacji górników i hutników polskich. Przewodniczył pan Jan Surzycki z Dąbrowy Górniczej. Na zebraniach omawiano szczegółowo rezolucje i wnioski ostatniego Zjazdu lwowskiego. Powołano do życia osobne komisje jako pomocnicze organa delegacji. Uchwalono ponowić starania u rządu o uzyskanie zastępstwa w rządowych i krajowych instytucjach doradczych. Do spraw tachowej piśmiennictwa i literatury wysunęła się na plan pierwszy sprawa organu zawodowego, którym powinien być „Przegląd górniczo-hutniczy“, wychodzący w Dąbrowie górniczej. Poruszono też sprawę ujednostajnienia polskiego słownictwa górniczo-hutniczego.

— **Zebrań i zabawy.**

— **Zebrańia dzisiejsze.**

Przypominamy że dziś odbędzie się następujące zebrańia:

Huty Barbara o godz. 2 po poł. przy ul. Ciemnej Nr. 114.

Tow. im. Moniuszki o godz. 3 po poł. Aleja 2 Nr. 35.

Stow. Rzem.-Przem. o godz. 4 i pół po poł. Aleja 1 Nr. 9.

Towarzystwo Kredytowe Miejskie o godz. 2 i pół po poł. w lokalu „Lutni“ ul. Szkolna Nr. 10.

— **Czarna kawa w „Lutni“.**

W niedzielę dnia 11 b. m. „Lutnia“ nasza projektuje w swych salonach „Czarną kawę“ w połączeniu z popisami na estradzie sił miejscowych. Na program złożony się mają: chór żeński, chór męski, mandolinistów, orkiel orkiestrowy, monologi, kuplety i itp.

Członkowie „Lutni“ pragnący wziąć czynny udział w charakterze solistów, zechcą zapisywać się w ciągu bieżącej tygodnia u gospodarzy pp. prof. Pawińskiego, inż. Szczyńskiego i Szamowskiego.

— **Teatr na „Jedność“ W. W.**

W pierwszej połowie grudnia, prawdopodobnie w sobotę dnia 10-go grono amatorów z członków Towarzystwa pomocy naukowej „Jedność“ pracowników kolei Warszawsko-Wiedeńskiej odegra jednoaktówkę „Moja żona“ i 3 aktową komedię „Państwo młodzi“. Przedstawienie zapewne dane będzie w teatrze Zaparklewowym. Próby są już w pełnym biegu.

Koncert „Liry“.

Wczorajszy koncert Tow. „Liry“ u-
dał się pod każdym względem t. j. arty-
stycznie i kasowo. Publiczność bowiem
dopisała najzupełniej, co jest dowodem,
że koncert z udziałem sił fachowych za-
wsze może liczyć na powodzenie. Atrak-
cją koncertu był wykwintny wirtuoz
woloncellista, koncertmistrz waiszaw-
skiej Filharmonji p. Eli Kochański, któ-
ry z piętyzmem dla słuchu odtworzył:
Fantazję Poppera, osnutą na tematach
rapodji Liszta A-dur, Serenadę—Drigo,
Scherzo—Goeusa oraz kilka perel kom-
pozycji woloncellowych na bis.

Chóry Towarzystwa pod batutą p.
Birnbaua odpiewali kompozycje o
stylu poważnym; wyjątek z oratorium
„Stworzenie świata“—Haydna na chór
mieszany, oraz „Wędrowną linijkę“ na
chór męski, ujawniając pełnię dźwięków
oraz zamiłowania do śpiewu.

Panna S. Birnbau, w odpiewanych
piesniach i arji z Toski uwydatniła po-
stęp w traktowaniu śpiewu t. j. dobrą
szkołę i głos mile brzmiący na estrad-
zie.

P. Rechlleben wykazał wiele uczucia,
zapauzując pełnię bogatego lecz nie-
zupełnie wyszkolonego materiału wo-
kalego, jednakże talentem wrodzonym
zaimponował publiczności, która go przy-
jęła nader sympatycznie.

Akompanjator Połtawski był dobrym
zwłaszcza w towarzyszeniu p. Kochań-
skiemu, z którym jest zgrany dosko-
nałe.

b.-mol.

Wypadek na kolei W.-W.

Wczoraj o godzinie 9-ej rano pociąg
nr. 149, idący w stronę Częstochowy
zatrzymał się na posterunku Chorzenica
między stacjami Kłomnice a Rudniki dla
zabrania dzieci do szkół w Częstowie.
W chwili ruszenia pociągu tego z miej-
sca nastąpiło zerwanie łącznika między
wagonami, co jednak zauważono nat-
ychmiast, tak że po naprawie, pociąg
doszedł szczęśliwie do Częstochowy.

Przemysłnictwo.

Przechodzący w pobliżu wsi Kawo-
drza, w gminie Grabówka, urzędnicy ak-
cycy znaleźli porzuconą w polu butelkę
spirytusu, pochodzenia zagranicznego o-
cenioną przez komorę na rb. 13.32.

Rozalja Kutner z Zawiercia, oskarżo-
na za kontrabandę. Widząc przechodzą-
cych strażników, wpadła do sieni, chcąc
przed nimi się ukryć. Ci zauważywszy
to podążyli za nią i schwyciwszy ją
znaleźli pod schodami 3 kawalki tkaniny.
Onegdaj przed sądem okręgowym
przyznała się do winy i została skazana
na zapłacenie 18 rb. 5 kop., lub 4 dni
aresztu policyjnego i wydalenie na 100
wiorst od granicy na rok.

Mordka Fuchs, lat 28, sklepikarz, za-
mieszkały w Ostrowach, zasiadł na ławie
oskarżonych za przeniesienie 70 ar-
szynów materji. Onegdaj sąd okręgowy
skazał go na zapłacenie 105 rb. 20 kop.,
albo jeden miesiąc aresztu policyjnego
i wydalenie na 100 wiorst od pasa po-
granicznego na jeden rok.

Kłusownictwo.

Strażnicy ziemscy powiatu częstoch-
owskiego spotkali na gruntach pod-
miejskich mieszkańca wsi Huta Stara Ja-
na Cabana z dubeltówką—odebrali mu
ją, jako podejrzanemu o kłusownictwo.

Za ucieczkę więźniów.

Ignacy Krawczyński, pisarz gminy
Włodawice, w pow. będzińskim, i stró-
ż: Jan Garczyk, Sylwester Mucha, An-
drzej Filipiec i Franciszek Łakot, za u-
cieczkę jednego z więźniów, Utmana, 8
lutego roku 1909, skazani zostali wczoraj
przez piotrkowski sąd okręgowy na
3 dni aresztu policyjnego. Krawczyń-
ski zaś został uniewinniony.

Juljan Korziuk-Zaleski, nadzorca wię-
zienia politycznego przy ul. Krakow-
skiej w Częstochowie, za ucieczkę dwóch
więźniów Pałka i Kowalskiego skazany
został wczoraj przez sąd okręgowy na
3 dni odwachu wojskowego.

Wincenty Flach, znajdujący się obec-
nie na służbie w wojsku i Józef Kokot,
b. wójt gm. Łosie, za ucieczkę więźnia
w dniu 7 marca 1908 roku, wczoraj
skazani zostali przez sąd okręgowy:
pierwszy na 1 dzień, a drugi na 7 dni
aresztu.

Jana Cichego za ucieczkę więźnia
skazano na 3 dni aresztu policyjnego.

Wymagająca służąca.

Wczoraj kantor służby zarekomen-
dował służącą do pp. S. Po przybyciu na
miejscie pierwszym pytaniem nowej słu-
żącej było: kto będzie wodę nosił, wę-
gie, kto będzie chodził na targ i kto
będzie stał przy kuchni, a na pytanie
pp. S. ile żąda za te inne usługi poza
wymienionymi, odpowiedziała w dzwiesz-
czącej prostocie, że tylko 7 rubli miesię-
cznie, zapomniała jednak dodać, co bę-
dzie właściwie robiła za te pieniądze.

Za fałszerstwo.

Piotrkowski sąd okręgowy rozpa-
trywał wczoraj sprawę Roberta Gąsio-
rowskiego, Bronisława Krusa i Elkona
Szarfa za fałszerstwo. W obronie ich
stawał adw. przysięgły Cymbulski. Spra-
wa jednak, z powodu niestawienia się
jednego świadka została odłożona.

O pobicie.

Wnieiona na wczorajsze posiedze-
nie piotr. sądu okręg. sprawa Jana Pa-
luta i Andrzeja Paluta o pobicie, zo-
stała umorzona, z powodu niestawienia
się oboch stron.

Ze szpitala.

W ciągu dnia wczorajszego w szpi-
talu miejskim znajdowało się na kuracji:
mężczyzn 31 i kobiet 28.

Aresztowania.

W ciągu dnia wczorajszego aresz-
towano w naszym mieście 6 osób.

Korespondencje

Piotrków.

Przeprowadzenie telefonów.
Ziemiianie z pod Gorkowicki zaproje-
ktowali przeprowadzenie wspólnie si-
łami telefonów, które połączą wszystkie
majątki okoliczne z centralą główną w
Gorkowicach, ta zaś połączona zostanie
z Piotrkowem.

Dom szkolny.

W magistracie tutejszym podjęto pro-
jekt wzniesienia pięciopiętrowego domu,
który pomieściłby wszystkie szkoły miej-
skie. Dom stanąć ma na placu miejskim,
za gmachem szkoły Aleksandryjskiej. W
dyskusji sierały się zdania, gdyż wśród
obradujących jedni byli za budową do-
mu wspólnego dla szkół wszystkich,
inni — za wzniesieniem kilku domów
mniejszych w roznych dzielnicach
miasta.

To ostatnie zdanie ma za sobą wie-
le racji praktycznych i pedagogicznych,
choćby i z tego względu, iż dom jeden,
nawet pięciopiętrowy, nie pomieściłby
dziesięciu szkół, tem więcej, gdy liczba u-
czelni początkowych wzrosnie w nieda-
lekiej przyszłości. Kwestja ta będzie
przedmiotem dalszych debatów.

TELEGRAMY

—oo—

Ośmiogodzinny dzień pracy.
Paryż 3. Komisja pracy w Izbie de-
putowanych oświadczyła się za rozpo-
cięciem z rządami zagranicznymi roko-
waniem w sprawie osiągnięcia międzynaro-
dowej umowy, celem przeprowadzenia
8-godzinnego dnia pracy.

Zniżenie dyskonta.
Londyn 3. Bank angielski zniżył
stopę dyskonta urzędowego o pół proc.
to jest z 5 proc. do 4 i pół w stosunku
rocznym.

Niewinnie stracony?
Londyn 3. Pewien student w Bootle,
który stałe był na wszystkich rozpra-
wach w procesie Crippena i—jak
stwierdzono — rozprawom tym przysłu-
chiwał się z jakąś niezwykłą uwagą,
powiesił się w jednym z parków na
drzewie.

Katastrofa na kolei.
Berlin 3. Pod Dusseldorfem nastą-
piło zderzenie dwóch pociągów, osobo-
wego i towarowego. 20 wagonów to-
warowych rozbitych i zmiażdżonych.
Dwaj konduktorowie na miejscu zabi-
ci, 5 osób ciężko poranionych, wiele łez.
Pod gruzami znajdować się mają jeszcze
ranni i zabici.

Masowe zatrucie.
Hamburg 3. Po spożyciu margary-
ny przeszło sto osób zachorowało, śród
ciężkich objawów zatrucia; stan kilku
chorych niebezpieczny.

Katastrofa na morzu.
Berlin 3. Podczas ćwiczeń niemiec-
kiej floty torpedowej spotkały się dwie
torpedowce, które uległy znaczne-

mu uszkodzeniu. Wypadek ten wywarł
w sferach wojskowych wielkie wrażenie,
gdyż podobne katastrofy zdarzały się
często w ostatnich czasach.

Proces o podrabianie.
Odessa 3. W sądzie okręgowym roz-
począł się proces bandy, złożonej z 12
oskarżonych o fabrykację i zbyt środ-
ków lekarskich. Świadków zawezwa-
no 165. Powództwo cywilne — rubli
100,000.

Ze świata.

—oo—

„Wiek miłości“.
Paryska „La Revue“ drukuje studjum
o zmianach, jakie w czasach ostatnich
zaszły w poglądach mężczyzny na wiek
kobiety i odwrotnie.

Ze statystyki małżeńskiej okazuje
się, iż te czasy, kiedy Balzac, broniący
praw do miłości kobiety 30-letniej, wy-
wołał ogólne zdziwienie, minęły dawno.
Za czasów Balzaca taką kobietę u-
ważano już za „staryszkę“, a mężczyz-
na, liczącego nie więcej, niż 30 lat za
„starcą zgrzybiałego“.

Czterdzięci lat przed Balzacem, filo-
zof Charles Fournier rozpoczął z po-
wodu losu pańien, które przed osiem-
nastym rokiem życia nie wysłyż zamąż.
Osiemnasty rok życia kobiecego był dla
niego prawie wielkim krytycyzmem.

Dzisiaj zmieniło się wszystko zasad-
niczo. Mężczyźni żenia się rzadko przed
czterdziestym rokiem życia, a do pię-
dziesięciu lat są uważani za „młodych“,
zaledwie za ludzi „w pełni sił“. Kobieta
zaś, czterdzieste, a nawet pięćdziesięcio-
letnia dawno już zdystansowała, przy-
najmniej we Francji, jak zapewnia au-
tor studjum, kobieta trzydziestoletnia
Balzaca.

Depesze niedoręczone

—x—

Ryks z Piotrkowa, Rohde w hotelu
Angielskim z Warszawy, Chenoch Grund-
man Tomaszów Raw., Pruchnicki Bab-
wieś Żuraw, Edmund Matysiak—Toma-
szów Lubelski.

Odpowiedzi Redakcji.

—oo—

P. E. Mr. Arytmograf mylny.—Pro-
simy o osobiste odwiedzenie nas w re-
dakcji w godzinach od 7 do 8 wiecz.
celem objaśnienia.

Repertuar Teatru „Kobrowskiego.“

—x—

Niedziela 4 wieczór. Nowość. „Ru-
sałka“. Komedia w 4 aktach Stefana
Krzywoszewskiego.
Poniedziałek 5. „Zawisza czarny“.
Sztuka w 4-ach odtonach Juliusza Sło-
wackiego.

Zimowy rozkład pociągów.

Dr. Żel. Warsz.-Wied.

Przychodzą: z Warszawy: 6.39 r. 11.35
pdp. 2.33 pp. 5.39 pp. 7.12
w. 12.20 n. 4.11 n.
z Sosnowca: 8.45 r. 9.42 r. 11.20 pdp
3.39 pp. 6.33 w. 9.13 w.
11.51 n. 1.20 n. 2.44 n.
z Piotrkowa: 9.00 r. 8.58 w.
Odchodzą: do Warszawy: 5.25 r. 9.50
r. 11.30 r. 3.48 pp. 6.41 w.
1.32 n. 2.52 n.
do Sosnowca: 6.51 r. 9.18 r. 11.44 pdp.
2.41 pp. 4.20 pp. 5.49 pp.
7.18 w. 9.07 w. 4.19 n.
do Piotrkowa: 9.25 w. 12.11 n.

**Zimowy rozkład pociągów
zatrzymujących się na przyst. Bieżsno.**

I. Warszawa-CZĘSTOCHOWA-BIEZSNO Sosnowiec.

Warszawa od.	520	810	1040
Piotrków	520	927	1225
Częstochowa prz.	910	1185	2205
od.	918	1144	241
Bieżsno od.	925	1192	240
Granica prz.	150	450	710
Sosnowiec	105	290	585

II. Sosnowiec BIEZSNO-CZĘSTOCHOWA Warszawa.

Sosnowiec odchodzi:	555	929	1950	850	915
Granica	605	905	180	440	935
Bieżsno	687	1115	328	626	905
Częstochowa prz.	845	1180	398	688	915
odcha.	1180	848	671	925	
Piotrków przychodzi:	147	564	822	1120	
Warszawa	610	900	1260		

Dr. Żel. Herbako-Kielce.
Przychodzą: 9.00 r. 11.05 pdp. 1.52 pp.
5.42 pp. 9.06 w.
Odchodzą: 7.20 r. 9.40 r. 12.27 pdp.
3.30 pp. 6.20 w.

OFIARY.

Na biednego Kaczyka: Andrejew
1 rb.

Satyra i humor.

Za dwudziestopięcioletnią pracę.
Fabrykant. (do robotników, którzy
nazajutrz mają obchodzić dwudziestopię-
cioletni jubileusz pracy w jego fabryce):
Bardzo to ładnie moi ludzie, żeście tak
długo na jednym miejscu wytrwali. W
nagrodę za to, począwszy od jutra bę-
dę każdego z was tytułował przez —
panie!..

Przy prezentacji.
— Pan szanowny musi chyba stale
mieszkać zagranicą?
— Po czem pan to poznał?
— Bo z pana taki zdurzał i wesoty
facet!..

NADEŚLANE.

**Wielmożny
Jan Skalmierski
biuro techniczne
w Częstochowie.**

Wobec ukończenia przez W. Pana i
oddania do użytku instalacji oświetlenia
elektrycznego w Kłomnickiej Fabryce
Cykoryi, mam zaszczyt niniejszym wy-
razić W. Panu podziękowanie za dokład-
ność wykonanych robót i wysoką warto-
ść dostarczonych materiałów i urzą-
dzeń, oraz zaświadczyć z zadowoleniem,
że zaprowadzona instalacja projektowa-
na jest ze znajomością i uwzględnie-
niem potrzeb i urządzeń fabryki i funk-
cjonuje zupełnie prawidłowo.

Zalącam wyrazy poważania
Stanisław Tymiański
2166. zarządzający fabryką.

Arytmograf.

—x—

ułożył Al. Pernak.

35	+	14
16	+	31
25	+	26
17	+	13
22	+	16
27	+	16
23	+	11
35	+	24
13	+	24
13	+	24
15	+	22
21	+	30
20	+	20
28	+	15
21	+	31
35	+	27
33	+	13
16	+	15
35	+	25
11	+	15
15	+	15
29	+	31
34	+	16
16	+	29
14	+	13
33	+	34
19	+	31
13	+	34
15	+	35
24	+	35
16	+	33
13	+	23
33	+	21
31	+	31

Liczy zastąpił literami. Miejsca o-
znaczone + stanowią łamigłówkę. Zna-
czenie wyrazów wiersz od góry 1) za-
sada wierszowania 2) zaimkek 3) plemię
indyjskie 4) przewoźnicy 5) zagadkowy
6) były starożytnie miasteczko w gub.
łomżyńskiej, dziś osada, 7) rodzaj poezji
8) rzeka 9) majęciana 10) owad 11)
pierwiastek chemiczny b. cenny 12) z
hebrajskiego—przeto, otóż 13) imię żeń-
skie. Poziomy wiersz wypełniony +++
imię i nazwisko uczonego męża; piono-
we wypełnione +++ czytane z dołu
do góry dadzą miejsce jego zamieszka-
nia. Ostatnie trzy wiersze (podstawa krzy-
ża) określą działalność.

Rozwiązania.

**Łamigłówki, zamieszczonaj
w nr. 128**

1) Królestwo, 2) Teheran, 3) Cze-
stawa, 4) Missuri, 5) Tulipan, 6) Sarni-
na, 7) Kongres.
Dobre rozwiązania udestały tylko
dwie osoby, pp. Jadwiga Orzeł i Jerzy
Siewicz.

**Szarady, zamieszczonaj
w nr. 142.**

Ma—te—ra—ce
dobre rozwiązania nadesłali, pp. Zo-
sia Mandat, St. Szczepanik z Żyrardo-
wa, Wincenty Matyszczyk, Kazimiera
Mazur z Chicago i Józef Jackiewicz.

Wyższa Szkoła KROJU i SZYCIA

pod osobistym kierunkiem
Mistrzini cechu Warszawskiego, mistrzyni PARYSKIEJ AKADEMJI
Nagrodzonej złotym medalem w Paryżu
H. GNIEWKOWSKIEJ

dająca prawa praktyki w całem Państwie; kursa praktyczne i teoretyczne z dodatkową, nieobowiązującą nauką kopjowania zurnali i kroju ściętego, system kroju tak dokładny, że według niego ubranie żadnych nie wymaga poprawek. Wielki wybór najświeższych fasonów form kopjowanych z zurnali. Dla osób nieczasowych zborowe kursy wieczorowe, 3 razy tygodniowo, w połowie ceny. Kończącym wydaje się świadectwa, patenty, lub dyplomy Paryskie. Zapisy od godz. 10-1 i od 3-6, w niedziele i święta od godz. 1-2.
Częstochowa, Teatralna № 13, róg II-ej Alei.

Balsze nowe udoskonalenia wprowadza w roku 1911.

ROZCZNIENIE
Rb. 4R.20
i na przesyłkę po-
leconą kalendarzka R.20
razem
Rb. 4R.40

Najtańsze, Najpraktyczniejsze i Najpoczytniejsze
pismo tygodniowe ilustrowane dla polek i ich rodzin

DOBRA GOSPODYNI

Stosownie do licznych życzeń naszych Przedpłacierek postanowiliśmy w roku 1911-ym rozszerzyć dział dodatków bezpłatnych przez wprowadzenie

TABLIC KROJÓW niezależnie od FASONÓW BIBULKOWYCH

Tym sposobem prenumeratorki „DOBREJ GOSPODYNI“ otrzymywać będą w roku 1911-ym:

1) Co tydzień:
DOBRA GOSPODYNI ilustrowane pismo, obejmujące dział społeczny oraz specjalny gospodarzy i hodowcy.
2) Co tydzień:
NASZE KOSZY pismo ilustrowane poświęcone literaturze, nauce, sztuce i beletryzacji.

3) Co tydzień:
WĘDRÓWKI I PRZYGODY pismo ilustrowane zawierające opisy podróży, ziem, ludów i t. p.

4) Co tydzień:
MODY pismo zawierające polubiny i opisy nowych fasonów strojów damskich.

oraz co miesiąc: **SPECYJALNY DODATEK BEZPŁATNY** — mianowicie:
1) w Styczniu: Grę towarzyską.
2) w Lutym: Tablicę krojów z objaśnieniem.
3) w Marcu: Fason bibulkowy modnej sukni.
4) w Kwietniu: Wzory do robót pitkowych (laubzegą).
5) w Maju: Wzory robotek kobiecych.
6) w Czerwcu: Fason bibulkowy modnego ubrania.

KALENDARZ książkowy pt. „Dobra Gospodyni“ na r. 1911
który już wyszedł z druku i zawiera, prócz kalendarza i części literackiej, mnóstwo przepisów gospodarskich, hodowlanych i kuchennych oraz praktycznych wskazówek.

W roku 1911 powiększamy liczbę naszych **PREMIÓW BEZPŁATNYCH** z 30-tu do 100-tu.

100 Wyjątkowych premii bezpłatnych wysokiej wartości
dostępne będą tylko dla tych Szanownych Przedpłacierek, które wniosły całoroczną prenumeratę z góry
t. j. Rb. 4 kop. 40, wprost do Administracji „Dobrej Gospodyni“ Nowy-Swiat Nr. 34

W celu ułatwienia Szan. Przedpłacielkom kontroli nad rozłożeniem przedmiotów dnia 1-go Lutego 1911 r. pokażemy wszystkim osłonecznym prenumeratorkom ponumerowane egzemplarze „Dobrej Gospodyni“. W razie jeżeli Szan. Przedpłacielki rozszekały okazać się mniej, niż jest losów loteryjnych, wówczas każda z nich otrzyma dwa numery, byleby wszystkie rozszekały były, tym sposobem otrzymamy numerację zgodną z numeracją biletów loteryjnych 1-ej klasy 196-tej loterii klasycznej Królestwa Polskiego.

Prenumeratorki, pragnące wziąć udział w losowaniu zechcą pamiętać, że stawianym jeden nieodzowny warunek: żeby prenumerata wpłynęła do naszej administracji przed 25-ym Stycznia n. s. 1911 r., gdyż inaczej nie będziemy w stanie prawidłowo ponumerować nakładu pisma.

100 premii powyższych rozskazywane będą w sposób następujący:

- 1) Posiadaczka № na który padnie w 1-ej klasie rb. 10,000, otrzyma od nas **PIANINO**
- 2) Posiadaczka № na który padnie w 1-ej klasie rb. 4,000, otrzyma od nas **GRAMOFON Z PŁYTAMI**
- 3) Posiadaczka № na który padnie w 1-ej klasie rb. 2,000, otrzyma od nas **ZEGAR ŚCIENNY**
- 4) Posiadaczka № na który padnie w 1-ej klasie rb. 1,500, otrzyma od nas **PIĘKNY ZEGAREK KIESZONKOWY**
- 5) Posiadaczka № na który padnie w 1-ej klasie rb. 1,000 otrzyma od nas **SAMOWAR**

- 6) i 7) Posiadaczki №№, na które padną w 1-ej kl. po rb. 500, otrzymają od nas 1) Zegarek srebrny kieszonkowy. 2) Duszak dywan.
- 8, 9 i 10) Posiadaczki №№, na które padną w 1-ej klasie po rb. 2,000, otrzymają 1) Garnitur do kawy. 2) Instrument samogrający. 3) Maszynę do szycia.
- 11-30) Posiadaczki następujących 20-tu №№ na które padną wygrane po rb. 100, otrzymają od nas Dobre zegarki kieszonkowe.
- 31-100) Posiadaczki №№, na które padną wygrane po rb. 50, otrzymają: Kwity na opłaconą prenumeratę roczną na rok 1912.

Adres Redakcji i Administracji: **WARSZAWA, Nowy-Swiat № 34.**

PARFUMERIE „MODERNE“

Paris, 22 rue des Quatre Fils.

Skład Warszawski: Jerozolimska 55, tel: 38-46.

Perfumy, woda kolońska kwiatowa, w 44 zapachach.

NOWOŚĆ:

„Ideal Moderne“, „Royal Moderne“, „Perle de la mer“, „Bouquet Favorit“, „Rose thé“, „Salome“, „Dinora“.

WODA KOLONSKA: podwójna, potrójna, poczwórna i najwyższej koncentracji.

SRODKI ZNAKOMICIE WZMACNIAJĄCE WŁOSY: woda roślinna „Vegetal“ i „Woda cinowa“.

MYDŁA TOALETOWE tylko w najwspanialszych gatunkach.

Nowa, duża encyklopedia rosyjska tania do sprzedania dewocyjny, z powodu wyjazdu. Wiadomości Ogrodowa 61, mieszk. 24/Ulica św. Barbary M 8. 1984 2-1

Taniej nie można

zamiast 22 rb. tylko 2 rb. 25 kop. Zegarek Anker patent i sort (nie cylinder) wysoki za stal. poczt. bez zadatku po otrzymaniu zamów. elegantski mekzi i trwały kieszonkowy zegar syst. Chronometr z czarn. sug. okazyd. stali M 419, chód dzwiczny na 18 kam. nakręć. bywa główką co 46 godz. ze szkłem chroniącym, od kurzu. Specjaln. konstr. ze bezp. sprzężeniu od łamania się. Cena tylko do krótki czas 2 rb. 25 k. 8 szt. 4 rb. 8 szt. 5 rb. 70 k. 5 szt. 9 rb. 35 k. 8 szt. 14 rb. 40 k. Do każdego zegarka dołącza się gwarancja na 20 lat C/o i przesyłka 45 k. na Syberję 75 k. Zaproz. można nadsyłać po polsku bez pośrednio pod adresem (można go wyłączać i nakleić na odkrytce lub korespond.)

Wiedeń 23 Austria ul. Augartenstrasse 17-P-152
Joan Jakubowicz
Winn 23, Unt. Augartenstrasse 17-P-152
Johan Jakubowicz.

List do Austrii kosztuje nie mniej jak 10 k. odkrytka 4 k. Można w d. jakowiana. Proszę nie porównywać z mglist. reklam. zeg. petersb. firm z marnymi konstrukcjami.

Zawsze czy, nna ślizgawka w parku, z orkiestrą stowarzyszenia katolickiego w niedzielę. 1989 1

Perfumy krajowe i zagraniczne w oryginalnych flakonach, na łyty i bez alkoholu, wody kolońskie i kwiatowe, w ozdobnych flakonach, oraz mydła toaletowe w dużym wyborze. poleca skład apteczny

Wacława Orzeł III Aleja 46

BONBONS de VARSOVIE
Największy Skład Cukrów, Czekolady Owoców osmażanych i Pierników oraz największy wybór Przepięknych Bonbonierek poleca Mieczysław Weber II Aleja № 29.

Dla chorych i osłabionych najlepsze niemiecką Extra Wierge, miód leczniczy poleca Skład Apteczny ALEXANDRA HOFFMANN - Stary Rynek 21

Niema Dla Mnie Konkurencji

ponieważ nie konkuruję cenami lecz wielkim doбором towarów tylko w najlepszym gatunku radzę więc każdemu przed nabyciem jakiegokolwiek instrumentu muzycznego lub Gramofonu odwiedzić skład mój, który stale zaopatrzony jest w wielki wybór.

INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH, GRAMOFONÓW, PŁYT najnowszych zdjęć
M. LEWIN, Warszawa, Senatorska 22 (róg Placu Teatralnego).
Spisy płyt ostatnich nowości wysyłam na żądanie bezpłatnie. Sprzedaż w Częstochowie u F. Praporta Aleja II.

Kawa Brazylja
Dwa razy tygodniowo
ŚWIEŻO PALONE RÓŻNE GATUNKI
w cenie od 60 kop. do 1.20.

Jak również wyłączna reprezentacya
Masła Deserowego „Wilczyce“
POLECA
Skład Win **Jana Hamburg**
I Aleja № 14 — Telefon 272.

PATENTY
W WARSZAWIE: KRAJEWA STRAZA PATENTOWA
GOLDMANI ELLENBAND

Choinka darmo
Do Warszawy przyjeżdży abytecznie. Z latwiania sprawunków w firmach rolniczych, handlowych, przemysłowych, interesów w biurach, zlecen u osób prywatnych. Warszawa, Rakowski, Zórawia 6-1172 6-1

Jako podarunek na święta Bożego Narodzenia, każdy kto poda swój adres otrzyma od naszej firmy cały komplet pięknych zagranicznych upiększeń dla choinki **zupełnie bezpłatnie**.
Za opakowanie przesyłkę i inne koszty płaci klient przy otrzymaniu — 85 kop.

Adresować:
Łódź 1-szy oddział K. firma **M. Meselewskiego.**

2 Mieszkania
3 pokoje z kuchnią i pokojem z kuchnią z wodociągami do wynajęcia od pierwszego Stycznia Ulica Ogrodowa № 61.

Do wynajęcia
od stycznia 3 pokoje z kuchnią, Fabryczna 7. 1385

Cyrk „FANTAZJA“ III Aleja. DZIŚ 2-a Przedstawienia w obydwuch Występ Br. KOMBARS

OKAZYJNIE
taniec garniturów używanych krzesła sprężynowych św. Barbary 16 1378-1-1

Kalendarze Marjańskie wielki wybór pocztówek listów na ramy skład obrazów Dąbrowski Aleja III w 60 1376-15-1

Centralna Stacja Elektryczna w Częstochowie Oddział Instalacji

Poleca urządzenie instalacji oświetlenia elektrycznego, dostawę, ustawianie i wyłączenie elektromotorów po cenach najniższych.
Wszelkie artykuły elektrotechniczne stałe na składzie.
Projekty i kosztorysy bezpłatnie 670

Fabryki Kafli i Wyrobów Ceramicznych we Mstowie i w Prusicku właściciele:

L. Nieprzecki & K. Federowicz
Częstochowa—ul. Teatralna 34—Telefon 321 i 267.

Roboty zdumskie z gwarancją. Sprzedaż kafli hurtowa i detaliczna—na miejscu i w fabrykach.
Przedstawicielstwo „Multiplikatorów” ogrzewania patent Dr. W. P. Klobukowskiego w Warszawie.

Wzory i kosztorysy—na żądanie bezpłatnie.

Adwokat, Warszawa. Wilcza Nr. 18.

Sprawy, Porady, przyjmuje do II-ej i 5-7 po poł. 2058-3013

MALARSTWO POLSKIE

POCZTÓWKI ARTYSTYCZNE 2139 6-1

PIERWSZORZĘDNYCH MALARZY POLSKICH, wydawn.

ST. KULIKOWSKIEGO W WARSZAWIE

SĄ DO NABYCIA JEDYNIĘ W KSIĘGARNI

M. LIPSKIEJ II aleja

Nowość !!

Najpraktyczniejszy podarunek na gwiazdkę zegarek „The Bleriot Watch” za Rubli 4 kop. 90

Aby zapoznać szerokie koła publiczności naszymi szwajcarskimi zegarkami postanowiliśmy sprzedawać takowe tylko po Rb. 4,90 cop. sztuka takie same damskie odkryte po Rb. 4. Zegarki te są patentowane z amerykańskiego złota prawdziwego bardzo pięknie i elegancko z 3-ma kopertami systemu „Chronometre” znanej marki „Bleriot Watch” wygląd mają taki sam co i złoty zegarek. ponieważ elektrycznym sposobem pokryte są grubą warstwą złota 66-ej próby Mechanizm prawdziwy szwajcarski chód na kamieniach utrzymuje się raz na 36 godzin.
Wiele złotych medali i oznak za dobroć i trwałość
Przy obstalunkach nie mniej jak 3 sztuki jednorazowo przesyłka na koszt składu. Zegarki wysyłamy sprawzone co do minuty po otrzymaniu obstalunku bez zadatku za zaliczeniem. Za przesyłkę 15 cop. (na Syberję i Rosję Azjat.) Wyłączna sprzedaż na Królestwo i Rosję niemiecką firmie:
G. TESZNER, WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA Nr. 152 Oddz. 52 dokąd prosimy zwracać się ze wszystkimi zleceniami.
UWAGA! Wstrzegając się nieudolnych naśladowców, gdyż naszych zegarków nikt w Rosji nie sprzedaje 2144 6 2

DARMO!

Na SWIĘTA Bożego Narodzenia

Każdy z czytelników niniejszego pisma zechce nam nadesłać swój adres, a otrzyma bezpłatnie komplet pięknych zagranicznych ozdób na choinkę jako specjalny podarunek na Święta

Bożego Narodzenia

Za opakow., przes. i inne wydat. płaci 85 kop. odbiorca, po otrzymaniu zamówienia. Adresować: Łódź I oddz. M. 15 T-wu „UNIERSAL”

Sprzedam sklep

spożywczy z powodu zmiany interesu Wiadomość Ostatni Grosz z Hałackiewicz M 54. 1362 1-3

Do wynajęcia

Od 1-go stycznia 2 lub 3 pokoje z wygodami Aleja 60. Tamże do sprzedania pała. 1368-3-1

Nowo stworzony MAGAZYN MEBLI

II Aleja Nr. 24 w Częstochowie Na składzie: Sypialnie, Jadalnie i t. d. oraz Zakład stolarski. Przyjmuje roboty meblowe, i budowlane, sklepowe i apteczne. Odnowienie mebli i pakowanie tychże. J. Błaszczkowski. 2040 18-3

Do sprzedania

w Częstochowie Domek parterowy z ogrodem i placem przy ulicy Zielonej № 6 J. Kiełowski. Teatralna 38. 1359 6-1

Tapicer Buryan II Al, 31

w Częstochowie przyjmuje wszelkie roboty tapicerskie i posiada na składzie Ołomany Dywanowe od rb. 35 Materace sprężynowe od rb. 13 S o tki od rb. 12 Materace włosiane 3. poduszki od rb. 24. Szalagali od rb. 18 robota solidna 2161 15-1

potrzebny zaraz

szlifierski Aleja II M 80. 1361

Do sprzedania

sklep spożywczy ul. św. Władysława Nr. 11. 1373-6-1

Wielki wybór gotowych gorsztów od 2 rubli

poleca pracownia gorsztów „JOZEF” Częstochowa Al. III róg Szkolnej dom p. Wnorowskiej Reperacje, pranie, profesjonalnywanie i t. p. 1377

Zaraz potrzebny jest uczeń do Zakaz sklepu, chrześcijanin, świadectwo z ukończenia conajmniej 2 klas. wymagane. Skład ta czyni Pruszkowskiego, Aleja II M 26. 1369-3-1

Okazyjnie

do odstąpienia duży sklep z mieszkaniami. Cena roczna 250 w u b. Aleja 60. 1367 2-1

Buchal w wladajacy

potemkim rosyjskim i niemieckim językiem potrzebny na godziny wieczorami. Oferty składać do G. ica pod „Buchalter. 1360 3-2

Sprzedam sklep duży Kolonialny no spożywczy wiadomość w Adm. Gońca. 1392 8-1

Poszukuje się sukcesorów po: 1. S. p. Karolinie Kregel i 2. S. p. Jakobie i Antonnie m a l. S. p. Szmardzyńskich Wiadomość w kancelaryi adwokata Bugajskiego, Aleja 42. 1355 2-1

Akuszczka

z kilkoletnią praktyką w każdym czasie udziela porady dla biednych z ustępstwem. Przyjmuje również piel-gniarstwo. Rynek Wieluński Nr. 8. Sliwowska. 1358 3-1

Lekcje spiewu

włoską metodą prof. Lamperti udziela D-rowa Alina Braunfeld III Aleja № 73, m. 7, przyjmuje od 10-11 przed połud. 1363-3-1

Tran rybi świeży, watę i kit do okien, farby olejne w tubach dla p.p. artystów malarzy i uczniowskie poleca skład apteczny

HAMBURGA

II Aleja róg Teatralnej w Częstochowie. Telefon Nr. 16. 2028 7

KRAWIEC T. KISOR

Wykonuje wszelkie obstalunki z własnych i powierzonych materiałów.
Przyjmuje zamówienia na futra.
Wykonanie solidne.
2014 Ceny przystępne.
Częstochowa, II Aleja Nr. 19.

Dla bydka, trzody chlewnej i koni

polecona przez największe powagi najwybitniejszych Hodowców domaszka do paszy

VIS

Przez swój wyjątkowy skład Vis 1) zwiększa wagę i tuczy; 2) wzmacnia kości i zwiększa siłę; 3) zwiększa wydajność mleka u krów 4) zapobiega chorobom.
Vis przy stałym użyciu daje zdrowe, silne i tegle okazy.
Dostac w składach rolniczych i aptecznych 251-12-4
Fabryka preparatu „VIS” Warszawa, Złota 46.
Inżynier STEFAN GOLDBAUM. Tel. 110-32.

Nowo stworzony w II Alei № 23 Skład

Porcelany, Szkła, Fajansu, Majoliki

poleca się Sz. Publiczności.
Z powazaniem i Z. Stark. -
1969 CENY PRZYSTĘPNE. 30-18

Skład Win, Towar. Kolonialny i Delikatesów Szczęsława Rucińskiego

ALEJA III № 49.
Wina Węgierskie, Francuskie, Reńskie, Krymskie, Kaukazkie, Koniaki, Romi, Araki, Likieri, Miody, Wódki różnych firm.
Marynaty, Konserwy, Koperty, Bakalie, Orzechy, Pierniki, Masło Syberyjskie, Śmietanka Sterylizowana, Ogórki Nietyńskie. 2160 6-3

Nowo stworzony skład broni, prochu i przyborów MYSLIWSKICH E. PERKOWSKIEGO

w CZĘSTOCHOWIE, TRZECIA Aleja Nr. 48.
Poleca w wielkim wyborze broń z pierwszorzędnych fabryk, od rb. 25 do 150, bezkurkowe od rb. 45 do rb. 350, kapiszonow-ski od rb. 10, oraz wszelkie przybory tylko w wyborowych gatunkach, po cenach nadzwyczaj niskich.
Jako fachowiec i wieloletni zarządzający zakładami pu-szkarskimi L. Nitkowskiego w Warszawie, przyjmuje wszelkie obstalunki i reperacje.
Polecamy Uwadze St. P. Myśliwych znane ze swojej do-broci gotowe ładunki od rb. 4,25 za 100 szt.
Częstochowa, III Aleja Nr. 48.

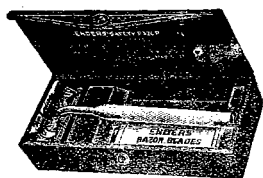
Ogłoszenia do numeru Gwiazdkowego przyjmuje Administracja „Gońca” II-ga Aleja Nr. 38, telef. 258 egzemplarzy.

Z powodu zwinięcia Magazynu Bławatnego

Bernarda Lewina

Wysprzedzają po cenie niższej kosztu. Materjały wełniane, bawełniane, jedwabne. Welwety Angielskie i krajowe. Firanki, portjery, dywany, chodniki Linoleum, ceraty i pokrycia meblowe, kołdry bajowe, atlasowe i Sławuckie. Kanausy czarne i kolorowe od 45 k. za łok. Całkowite urządzenie sklepowe do sprzedania od 1 Kwietnia 1911 r. Częstochowa I-sza Aleja Nr. 14. Telefon № 151.

„ENDERS“
Najlepsza amerykańska maszyna do golenia fabryki
Simmons Hardware Company
w New-Jorku.

Z nożami z najlepszej stali, ręcznie kute, przewyższają swoim bezpieczeństwem i dobrocią, wszystkie droższe na kuli ziemskiej maszyny do golenia. Kto się raz ogolił maszynką ENDERSA, ten nie weźmie innej do ręki.
MILJONY W UŻYCIU.
Wyłącznie przedstawicielstwo w Częstochowie i okolicy, posiada Zakład Optyczny
Karola Soczek
CZĘSTOCHOWA, II Aleja Nr. 16.
Cena aparatu 3 rub. 80 kop.—Porto 50 kop.—Zawsze na składzie w wielkim wyborze wszelkie artykuły optyczne i elektro-techniczne na najlepszym gatunku.

ROK XXXVI ISTNIENIA.

NAJTAŃSZA I NAJOBFIŃSZA ILUSTRACJA TYGODNIOWA DLA RODZIN POLSKICH

„BIESIADA LITERACKA“

DAJE ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE PREMIUM HADZYWCZAJNE:

12 DUŻYCH TOMÓW

Najcenniejszych powieści i romansów

ZNAKOMITYCH AUTORÓW POLSKICH I OBCYCH

REDAKTOR I WYDAWCA:

Michał Synoradzki.

„Biesiada Literacka“ obejmuje wszystkie rodzaje literatury pięknej chwili bieżącej, wszechstrawną i wiodącą gruntownie w formie popularnej, słowem wszystko, co stanowi nieodzowną potrzebę umysłu inteligentnego.

Biesiada Literacka zatem umieszcza: Uroczystości Kościoła katolickiego; liczne powieści historyczne i społeczne, nowela, szkice, poezje, utwory dramatyczne; historje polską i powszechną; podróże po kraju i obczyźnie; wychoowanie domowe i publiczne; politykę, sztuki piękne; starożytność; heraldykę i rozwój stosunków międzynarodowych; postęp naukowy; feljtony społeczne; życiorysy zasłużonych ludzi; przegląd piśmi i książek; wyznaki najmilszej pracy ziemskiej; przemysł i handel; pamiętniki; korespondencje z czytelnikami; humorystykę, rebusy, szarady i inne rozrywki.

Biesiada Literacka szczególnie uwzględnia dzieje ojczyste, zwłaszcza porożbiorowe i pamiętki narodowe.

Biesiada Literacka wszystkie artykuły obficie ilustruje. Biesiada Literacka daje reprodukcje obrazów Matejki, Siemiradzkiego, Grótczera Brandta, Koszków, Fałata, Chełmońskiego i innych mistrzów polskich, a także najcenniejszych mistrzów cudzoziemskich.

Biesiada Literacka umieszcza wierszunki polskich zabytków: gmachów miejscowości historycznych, pomników, zdzierż dziejowych, znakomitych mędźw i. p. jest więc poniósł Muzeum Pamiętek Narodowych.

Biesiada Literacka skreśli się współpracownictwem autorów pierwszorzędnych z HENRYKIEM SIENKIEWICZEM na czele.

PREMIUM BEZPŁATNE

12 dużych tomów wyborowych powieści i romansów

otrzymują bezpłatnie wszyscy prenumeratorzy całorocznii. W ROKU BIKAZYM DAMY ZNAKOMITĄ POWIEŚĆ BOLISŁAWITY „TULACZE“, osnutą na dziejach od Konfederacji Barskiej, a kończącej się ruchem narodowym 1830—31 r. Powieść ta ukazuje się raz pierwszy w zupełności bez żadnych skróceń; poprzednio ogłoszono zaledwie jej fragmenty.

WARUNKI PRENUMERATY

w Warszawie		na prowincyi	
Rocznie	rb. 6	Rocznie	rb. 8
Półrocznie	3	Półrocznie	rb. 4
Kwartalnie	1 kop. 50	Kwartalnie	rb. 2

Zagranicą rocznie rb. 10.

Oprawa dodawanych jako premium powieści: 8 tomów 50 kop., 6 tomów 1 rb., 12 tomów 2 rb.

Na żądanie administracja wysyła numer okazowy bezpłatnie.

Adres redakcji i administracji

Plac Wawelski 4. Telefon 78-26.

Fabryka mebli żelaznych Edwarda Kindermana

Teatralna 26, w podwórzu.

Poleca meble żelazne własnego wyrobu jako to: łóżka, łóżeczka dzieciinne, umywalnie, kolebki, wózki, krzesła, ogrodowe i t. d. Przyjmuje odnawianie mebli żelaznych.

We wszystkich księgarniach sprzedają się dzieła pedagogiczne Reussnera do bardzo prędkiej i najłatwiejszej nauki języków. Obcych w Szkole i Domu bez nauki czytela z objaśnieniem wymowy i klacsem, p. t.

Samouczek:
Polsko - Niemiecki kurs wstępny (Elementarz) po kop. 5, 12, 24 i 40; — kurs I y k. 80, — kurs II rb. 1.80. — Rusko Niemiecki po k. 5, 12, 24, 40 i 2.20. — Polsko Francuski kurs I y k. 1.20; kurs II gi 8.20. — Gramatyka Polsko-Francuska k. 1.20. — Wyplyw Francuskie k. 60. — Wyplyw Niem. k. 24. — Posko-Angielski kurs I y k. 75 — kurs II gi k. 1.20. — Amerykański Przewodnik k. 60. — Polsko Ruski Elementarz po k. 5, 12, 24 40; — kurs I-szy 1.40; — kurs II-gi 1.80.

Nakład autora (Reussnera) ul. Złota 6 Warszawa, 184

„L E C H“ Kantor Przewozowy

uskutecznie przeprowadzki przewóz ciężarów na odpowiednich wozach plaformach. Po cenach przystępnych, oraz wynajmuje Bryczki, Sanki, na godziny i w okolicy.

Z czem polecając się Szanownej Publiczności pozostaje z Szacunkiem. 2140
A. GLUCHOWSKI
w Częstochowie III Aleja Nr. 55.

Z kostjumy za 5 r. 25 k.

2 kostj. odcinki, półzimowe lub zimowe, męski i damski wyszyła fabryka za 5 r. 25 k. z gwarancją: jeżeli towar nie podoba się przyjmujemy z powrotem i zwracamy pieniądze w całości. 1) 1) arsz. Angielskiego kurtu Versal, modny wyrób wełniany. 2) arsz. szer. w najnowszym desenie, na całkowity elegancki garnitur męski; 1) 2) arsz. wełnian. kurtu „Liwiadą w piękny“ deson na cały kostjum damski Obs odcinki w elemn. kolorach w piękne desenie Na żądanie wysył. 3 męskie lub 2 damskie kostjumy. Takie 2 kost. odcinki w najlep. gatunk. 5 rb. 80 kop. Wysyłamy za zalicz. bez zadatku. Za przesył. dolicza się 55 kop. na Syberję różnice wagi (podług taryf. poczt). Przy zamów. 4-ch lub więcej odcinków, p.żeszł. na nasz rachunek Pieniądze będą zwrócone niezwłocznie jeżeli towar z jakiegokolwiek powodu niepodoba się. Łódź I oddział M.—15
Dom Handlowy 2146
M. MESELEWSKIEGO.

Student IV kursu Matematyki przygot. wuje do Gimnazjum i na świadectwa—Wadomość od 1-4o 3 Teatralna 32 Bogusławski. 1821 10

Bielizna „Wyprawy“ gwarantowanej dobroci kroju udoskonalonego wysyłam. Ceny hurtowe wszystkim. Warszawa Bracka 6 Kusidłowiczowa. 200 13-1

Fortepiany pianina pierwszorzędných fabryk, sprzedają za gotówkę, ratami bezpodyższczenia cen. Wynajem — reżyma Mieczysława Wawrowski Warszawa Nowy Świat 70. 2001 29-8

Magazyn Ubiorów Męskich R. TRAWIŃSKIEGO

zaopatrzonej został w najświeższe materjały krajowe i zagraniczne z pierwszorzędných fabryk.

Na składzie FUTRA i CZAPKI.

II Aleja Nr. 24 I-sze piętro od frontu. Telefon 381.

Nowo otworzony BAZAR WARSZAWSKI w Częstochowie, II Aleja № 14.

Na sezon zimowy zaopatrzony został w odpowiednie artykuły i poleca: ciepłe spodnice, halki, bluzki, serdaczki, kamasze, sukienne i włóczkowe. Kołnierze i mufki futrzane. Wszelkiego rodzaju czapki, kapturki, ciepłe pantofle i buoiki damskie i dzieciinne. Zakiety włóczkowe wyrób szwajcarski Sukienki, Ubranka i Palta kołdry, bieliznę w rozmaitych gatunkach i fasonach oraz wyprawkę do Chrztu. Po możliwie niskich cenach. 2139-121

Hurtowy Skład Wyrobów Tabaczných

R. PRUSZKOWSKIEGO

w Częstochowie,

Aleja II Nr. 26, róg Teatralnej telef. 143.

poleca do sklepów i restauracji papierosy: za 3 k. 10 sztuk: Smaczne, Spolem, Przemysłowe, Znakiemite, Oj-ra, Brawo, Japońskie, Polskie, Wiarus, Trojaki, Elegancki, Pal, Amatorskie, Sokół.

za 5 kop. 20 sztuk: Mazur, Malina, Jaś, Wacek, Lichacz, Facet, Weselne Zaloty, Świt, Robotnik, Zuch, i Narodowe.

za 6 kop. 10 sztuk: Gabinet, Azis, Dobre, Nasze, Czołem, Sport, Sokół, Jubileuszowe, Mignon, Literackie, Fru-fru, Astra, Jawa, Renoma, Oficerskie, Kometa, Rakieta, Bajeczne, Era, Grażyna, Dandy, Krem, Tureckie, Gościnne, Ada i Aldona.

10 kop 10 sztuk: Renoma, Khedyw, Desert, Carskiej Diubek, Pour la Noblesse, Diubek ekstra, Angielskie cienkie, Angielskie, grube, Ambasadorskie, Liliputy, Furora, Curiosum, i Success.

Droższe: Fenomen Kawalerskie, Boquet, Nr. III Noblessa, Ambasadorskie, Non plus Ultra, Diubek extra, Słonki; bez mundsztuków: Specjalne Laferma i Kibary Bostanzgło.

Cygaretki: Indiana, Włoskie, Persano, Meixico, Prima i Panama.

Cygare: Progressa, Janowskiego, Hawanna, Bruna, Mündla, Reinhardta i Rutenberga od 1 kop. do 50 kop. za sztukę.

Tytonie: Noblessa, Laferma, Stamboli, Mesaksudi, Asmołow, Mündel, Reinhardt, Bostanzgło, B-ci Aslanidi, B-ci Kogen, B-ci Babadagly, Popow, T-wa Rostowsko-Dońskijski F-ki Tytoniu, Aszkinazy Odessa i Szymferopol, i Hoflin, Gabaj, Majkapar, Szyzman i Durunecz, Saatczy i Mangubi, Sarafa, Kołodziej-ski i Filipowski, Szaposznikow i Bogdanow.

Papierosnice skórzane i metalowe, portfele, portmonethi i woreczki, cygarnicze bursztynowe.

Gitzy w najlepszym gatunku różnych formatów z fabryki Marchelskiego i Noblessa. Z tytoni ustępstwo.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ: Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 38 — w Zawierciu księgarnia p. Z. Hubickiej, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośzeniem do domów. **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednosłupowy lub jego mięgotę przed tekstem k. 40, po tekście k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 25. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20. Ogłoszenia treści matrymonialnej o 50 procent drożej.